

3 בפברואר 2025

לכבוד,

מר מתניהו אגלמן

מבקר המדינה

Ombudsman@mevaker.gov.il

שלום רב,

הנדון: צורך דחוף בבדיקת הנוספת את הליכי המינוי והקידום של קצינים בכירים ואישורם בידי השר לביטחון לאומי

- פנייה זו נשלחת אלייך מטעם מכון זולת לשוויון וזכויות אדם, שפועל לחיזוק המשטר הדמוקרטי וההגנות על זכויות אדם במדינת ישראל. במסגרת פעילותנו, אנו עוסקים גם בהבטחת עצמאותה ומקצועיותה של משטרת ישראל, כמו גם בהתמודדות עם תופעת האלימות המשטרית.
- הליכי המינוי והקידום של קצינים בכירים ואישורם בידי השר לביטחון לאומי משליכים על יכולת משטרת ישראל לפעול במקצועיות, בממלכתיות, ללא מורא וללא משוא פנים, לשמור על זכויות האדם בישראל ועל אמון הציבור ברשויות אכיפת החוק.
- לפי הוראת סעיף 7 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, השר לביטחון לאומי רשאי "למנות שוטר או אדם אחר למלא כל תפקיד מתפקידיו של קצין משטרה בכיר". קצין משטרה בכיר הוא שוטר בדרגת סגן ניצב (סנ"ץ) ומעלה.
- דו"ח מבקר המדינה 360 לשנת 2009¹, התייחס להליך המינוי והקידום של קצינים בכירים במשטרה, ובין היתר צוין שהמכ"ל הוא זה שראיין את המועמדים והעביר את המלצותיו לשר. נמצא כי "השר לביטחון הפנים אישר את כל המלצות המשטרה למינוי ולקידום קצינים בכירים גם במקרים שהגורמים המקצועיים במשרד לבט"פ הצביעו לפניו על עילה אפשרית למניעתם, ובכך רוקן מתוכן את הפיקוח של המשרד על הליך המינוי והקידום של קציני המשטרה".
- בשנתיים האחרונות, מי שכיהן עד לאחרונה בתפקיד השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, ראיין בעצמו מאות מועמדים ואפילו לתפקיד מפקד תחנה². בתקשורת דווח שבמקום לבחון את נאמנות המועמדים לשלטון החוק הוא בעיקר בחן את נאמנותם לעצמו³. כלומר, השר בן גביר לא פעל כך כדי ליישם בקפדנות את המלצות דו"ח 360, אלא במטרה לשלוט בכל שדרת הפיקוד במשטרה. במקום נאמנות לציבור נוצרה נאמנות לדרג הפוליטי.

¹ דוח שנתי 360 לשנת 2009 ולחשבונות שנת הכספים 2008, [מינוי וקידום של קצינים בכירים במשטרה](#), אתר משרד מבקר המדינה ונציבות תלונות הציבור (11.5.2010).

² יהושע (ג'וש) בריינר, [בן גביר פועל להשתלט על תפקידי מפתח במשטרה, ומסרב לאשר כ-200 מינויים](#), הארץ (16.8.2024).

³ יהושע (ג'וש) בריינר, [בכירים במשטרה: בן גביר שאל קצינים המועמדים לקידום אם "יהיו נאמנים"](#), הארץ (12.12.2024).

6. לנוכח הדיווחים החוזרים בתקשורת על "מבחן הנאמנות", על בסיס עדויות קצינים שרואיינו על ידי השר או שהיו מעורבים בראיונות, השר בן גביר לא הכחיש ואף התגאה בכך. למשל, באחד הראיונות הוא אמר "מי שיקיים את המדיניות שלי ימונה, מי שלא - לא ימונה"⁴.
7. לנוכח השליטה המוחלטת של השר בן גביר במינויים ובקידומים במשטרה, אין זה פלא שקצינים שעתידם המקצועי תלוי בו אישית היו בקשר ישיר ושוטף איתו, תוך הפרת כללי ההיררכיה הפיקודית. בין היתר, מפכ"ל המשטרה הקודם, רנ"צ קובי שבתאי, נאלץ להורות לנציבי המשטרה לא לדבר ישירות עם השר בן גביר אלא רק בתיווך לשכת המפכ"ל⁵.
8. בנוסף, לנוכח השליטה המוחלטת של השר בן גביר במינויים ובקידומים במשטרה, אין זה פלא גם שהתאפשר לשר לתת הנחיות אופרטיביות לקציני המשטרה, ובפרט בתחום הרגיש של אכיפת החוק כלפי מפגינים נגד הממשלה.
9. במכתבה של היועמ"שית לממשלה לראש הממשלה, מיום 14.11.24⁶, על רקע עתירות שהוגשו לבג"ץ, היא ביקשה ממנו לבחון את המשך כהונתו של השר בן גביר. לדבריה, "מבחינה מעשית, עתידם המקצועי של מאות קציני משטרת ישראל וקידומם תלוי ברצונו של השר. מהתשתית המנהלית הראייתית עולה לכאורה, כי השר עושה בסמכות המיניו וסיום הכהונה שימוש באופן שיש בו כדי להוות התערבות פסולה בפעילות האופרטיבית של המשטרה. יתרה מכך, השילוב בין כוחו של השר ביחס למשטרה והשפעתו המעשית והמיידי על העתיד המקצועי של קציניה לבין ההתערבויות הפסולות לכאורה בפעילותה האופרטיבית, פוגע באפשרות להבטיח כי המשטרה תפעל מתוך נאמנות לציבור ולא לדרג הפוליטי".
10. היועמ"שית לממשלה פירטה במכתבה הנ"ל כיצד מאז מונה לתפקיד, השר בן גביר השפיע והתערב באופן בוטה, פסול וחוזר ונשנה, בהפעלת הכוח המשטרתי, בניגוד להחלטות שיפוטיות. כמו-כן, הוא התבטא באופן שעלול להרתיע גורמי אכיפת חוק ממילוי תפקידם, וליצור דה-לגיטימציה לחקירות אנשי משטרה על ידי מח"ש.
11. על פי הדיווחים, בחלק מהראיונות של המועמדים השתתף חנמאל דורפמן, ראש המטה של השר בן גביר,⁷ וגם הוא נהג לתת הוראות לקציני משטרה ולנזוף בהם.⁸
12. עוד נזכיר, כי ביום 23.11.23 העיתונאית אילנה דיין חשפה חוות הדעת של ראש השב"כ רונן בר, שהוגשה לרמטכ"ל יחד עם מכתב של אלוף פיקוד מרכז דאז יהודה פוקס, לפיהם "המשטרה לא

⁴ לירן תמרי, [בן גביר: "מדבר גם עם מפקדי תחנות. מי שיקיים את המדיניות שלי - יקודם"](#), Ynet (11.1.2025).

⁵ חיים גולדברג, [המפכ"ל נגד בן גביר: אסר על הקצינים לדבר עם השר, כיכר השבת \(13.3.2023\)](#).

⁶ [מכתב היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה בנימין נתניהו, גיבוש עמדה בעניין כהונת השר לביטחון לאומי](#) (14.11.2024).

⁷ יהושע (ג'וש) בריינר, [ראש המטה של בן גביר משתתף בראיונות למועמדים לדרגת ניצב, בניגוד לקודמיו, הארץ](#) (19.5.2024).

⁸ יהושע (ג'וש) בריינר, [עלבונות, צעקות ורכב צמוד מהמשטרה: ראש המטה של בן גביר משליט פחד בצמרת הארגון, הארץ \(19.3.2023\)](#).

אוכפת את החוק על גורמי טרור יהודי ביהודה ושומרון בגלל הנחיה של השר בן גביר.⁹ בתגובתו, השר בן גביר לא הכחיש שנתן הנחיה כזו.

13. כמו-כן, הותר לפרסום שמתנהלת חקירה פלילית נגד נציב השב"ס קובי יעקובי וקציני משטרה בכירים, בחשד לעבירות של טוהר המידות,¹⁰ שבבסיסן חשד למתן שוחד בתמורה לקידום. אחד הקצינים החשודים הינו נציב משנה אבישי מועלם, מפקד היחידה המרכזית (ימ"ר) של מחוז ש"י, שאחראי על הטיפול בתיקי הפשיעה הלאומנית במחוז, ונחשד שהדליף מידע מסווג מתוך תיקי חקירה ללשכת השר בן גביר.¹¹

14. דוגמה להתנהלות השר בן גביר, הייתה החלטתו לקדם את קצין המשטרה מאיר סוויסה לדרגת סגן ניצב ולמנותו לתפקיד מפקד תחנה בתל אביב, על אף שמתקיים נגדו הליך פלילי בגין זריקת רימון הלם לעבר מפגינים נגד הממשלה. השופט נמרוד פלקס בבית המשפט המחוזי בירושלים הקפיא את המינוי, ובתגובה בן גביר אמר כי זו "החלטה אומללה. מדובר במינוי שנעשה בהתאם לחוק והפקודות באופן מלא, כאשר מי שפעל בניגוד לחוק היא היועצת המשפטית לממשלה".¹²

15. לאור האמור, הינך מתבקש לבצע בדיקה נוספת של הליכי המינוי והקידום של קצינים בכירים ואישורם בידי השר בן גביר במהלך השנתיים האחרונות, ולתת המלצותיך בעניין.

16. בין היתר, נראה שיש צורך לבחון את הנקודות הבאות לצורך חיזוק הנאמנות לציבור ולשלטון החוק במקום לדרג הפוליטי: מה אמור לכלול תיקו של מועמד למינוי או קידום המובא בפני השר; אמות המידה שמותר ואסור לשר לשקול; אופן תיעוד הראיונות, כלומר, האם נרשם פרוטוקול; מי הנציגים מטעם המפכ"ל ומהייעוץ המשפטי שצריכים לנכוח בראיונות למועמדים שעורך השר, והאם מותר לראש המטה וליועצים פוליטיים שלו להשתתף בהם; מנגנון ההכרעה כאשר יש מחלוקת בין השר למפכ"ל בנוגע למינוי או קידום מועמד; האם מותר לשר להציג מועמדים מטעמו, או שעליו רק לבחון מועמדים שהמשטרה כבר בחנה וסיימה.

17. נודה להתייחסותך המהירה ולעדכוןך אם החלטת לפתוח בבדיקה בנדון.

בכבוד רב,

עינת עובדיה

מנכ"לית, מכון זולת

⁹ אילנה דיין, [המסמך שהוגש לרמטכ"ל וחוות הדעת של ראש השב"כ על הוראת בן גביר](#), N12 (23.11.2023).
¹⁰ יהושע (ג'וש) בריינר, [נציב שב"ס קובי יעקובי נחקר בחשד לשיבוש מהלכי חקירה והפרת אמונים](#), הארץ (2.12.2024).
¹¹ יהושע (ג'וש) בריינר ואהרן רבינוביץ', [נצ"מ אבישי מועלם מפקד ימ"ר ש"י הוא הקצין שנעצר בחשד למתן שוחד](#), הארץ (3.12.2024).
¹² ניצן שפיר, [בית המשפט עצר את קידום הקצין שזרק רימון עד להכרעה בעתירה](#), גלובס (6.9.2024).